

ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือ
ของเครือข่ายโรงเรียนที่ 43 สังกัดกรุงเทพมหานคร
Teachers' opinions on the administration of cooperative
networks of School cluster 43 Under The jurisdiction of
Bangkok Metropolitan.

จตุรงค์ ถึงสุข¹ สุภาวดี ลากเจริญ²

Jaturong Thungsook¹ and Supawadee Lapcharoen²

Received : December 12, 2019; Revised : June 27, 2020; Accepted : June 30, 2020

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนที่ 43 สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การปฏิบัติงาน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2562 จำนวน 125 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 102 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือ จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีความเชื่อมั่น 0.97 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการ

¹ภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง;

Department of Education and Higher Education Faculty of Education, Ramkhamhaeng University; e-mail : jaturong_th@msn.com

²ภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง;

Department of Education and Higher Education Faculty of Education, Ramkhamhaeng University; e-mail : Supawadeela2@gmail.com

เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ (Keywords) : เครือข่ายโรงเรียน, บริหารงานเครือข่าย, เครือข่ายความร่วมมือ

Abstract

The research aimed to study and compare the teacher's opinion towards the Collaborative network management of the 43 school cluster under the jurisdiction of Bangkok Metropolitan. Classified by educational background and work experience Population and sample groups were 125 teachers in network schools 43 academic year 2019 with simple random sampling. The sample consisted of 102 people. The instrument of this research was questionnaire cooperative network administration 40 questions by using rating scale 5 levels with 0.97 reliability. The statistics used for data analysis were mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.), t-test and One-way ANOVA. The research findings were 1) Teachers' opinions in overall and each level were at a high level. 2) The comparison of teachers' opinions with different educational levels and work experience had no difference in the administration of cooperative networks.

Keywords : School cluster, Network management, Network cooperation

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่3) พ.ศ.2553 ได้ให้ความสำคัญต่อการปฏิรูปการจัดการศึกษา และได้กำหนดแนวในการจัดการศึกษาโดยให้สถานศึกษา ร่วมกับองค์กร หน่วยงานอื่นภายนอกสถานศึกษาในการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในการพัฒนาเยาวชน และบุคลากรในชุมชนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของสังคมและหาวิธีสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน เพื่อเป็นการเปลี่ยนรูปแบบการบริหารและจัดการศึกษาจากเดิมที่โรงเรียนจัดการศึกษาแต่เพียงลำพังเป็นเปิดให้โอกาสให้องค์กร หน่วยงานต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งส่งผลให้โครงสร้างการปกครองของโรงเรียนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่มีสายการบังคับบัญชา ไปสู่การจัดองค์กรแบบเครือข่าย (หน่วยศึกษานิเทศก์, 2547)

กรุงเทพมหานครใช้การบริหารจัดการโดยการกระจายอำนาจสู่ระดับโรงเรียน ให้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหารส่งเสริมให้มีการตั้งกลุ่มย่อยในการสร้างเป็นเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน ตั้งแต่ระดับโรงเรียน ระดับเขต ระดับกลุ่มเขต และระดับกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการสร้างความเข้มแข็งของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษา นโยบายของกรุงเทพมหานครเน้นกระบวนการทำงานในลักษณะรวมกลุ่มโรงเรียน เรียกว่า “เครือข่ายโรงเรียน” (School Cluster) และมีโรงเรียนที่เป็นสมาชิกเรียกว่า “โรงเรียนเครือข่าย” (Cluster School) การแบ่งเครือข่ายจะแบ่งตามเขตการปกครอง จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 438 โรงเรียน แบ่งได้ 80 เครือข่าย โดยมีตัวแทนผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานเครือข่ายจำนวน 80 คน การบริหารเครือข่ายโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครเริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 (หน่วยศึกษานิเทศก์, 2547)

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดกรอบแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2556-2575) โดยกำหนดปัจจัยที่ส่งเสริมคุณภาพการศึกษา 7 ประการ ประกอบด้วย (1) การพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียน (2) การพัฒนาคุณภาพด้านกระบวนการ วิธีการ กิจกรรม หลักสูตร (3) การพัฒนาคุณภาพด้านครู (4) การพัฒนาคุณภาพด้านการตรวจสอบผลลัพธ์ การวัดและประเมินผล (5) การพัฒนาคุณภาพด้านการบริหารจัดการในชั้นเรียน (6) การพัฒนาคุณภาพด้านเครือข่าย ส่งเสริมการเรียนรู้ และ (7) การพัฒนาคุณภาพด้านทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานการศึกษา, 2555) ซึ่งมีเป้าหมายให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพด้านเครือข่ายความร่วมมือเพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา และจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการศึกษา ของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระยะ 4 ปี (2560-2563) พบจุดอ่อนเกี่ยวข้องกับการบริหารงาน ได้แก่ (1) โครงสร้างการบริหารการศึกษามีหลายระดับทำให้ขาดความคล่องตัวในการทำงาน (2) การติดตามการดำเนินงานโครงการต่างๆ ขาดประสิทธิภาพ (สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินการบริหารงานเครือข่ายจากหน่วยศึกษานิเทศก์พบปัญหาในการบริหารเครือข่าย ได้แก่ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ผู้ที่เป็นผู้ประสานงานเครือข่ายและสมาชิกในเครือข่ายโรงเรียนบางเครือข่ายไม่มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ไม่มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารเครือข่าย ทำให้เป้าหมายไม่ชัดเจน ความไม่เท่าเทียมกันของสมาชิกในเครือข่าย ทำให้ให้ขาดความร่วมมือ ดำเนินงานเครือข่ายในนามตนเองมากกว่า ผู้ประสานงานเครือข่ายไม่นำนโยบายมาขยายผล (หน่วยศึกษานิเทศก์, 2550) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงาน

เครือข่ายความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนที่ 43 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานเครือข่ายของเครือข่ายโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนที่ 43 สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนที่ 43 สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในเครือข่ายโรงเรียนที่ 43 สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2562 จำนวน 125 คน ตัวอย่างซึ่งได้จากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Louis Cohen, Lawrence (Cohen, Louis. 2011, หน้า 147) โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 108 คน
2. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนที่ 43 สังกัดกรุงเทพมหานคร
3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ หาค่าความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบความแตกต่างด้วยการทดสอบที (Independent Sample t-test) กับตัวแปรวุฒิการศึกษา และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) กับประสบการณ์การปฏิบัติงาน หากพบความแตกต่างก็ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 102 คน มีการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 62.70 สูงกว่าปริญญาตรีร้อยละ 37.30 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

5-10 ปี ร้อยละ 40.20 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปีร้อยละ 30.40 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปีร้อยละ 29.40

2. การบริหารเครือข่ายความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนที่ 43 สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำของผู้ประสานงานเครือข่ายโรงเรียน ($\bar{X} = 4.15$) ด้านองค์การแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.12$) ด้านบรรยากาศเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.09$) และ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายและกิจกรรมที่ทำร่วมกัน ($\bar{X} = 3.97$)

2.1 ด้านบรรยากาศเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อบรรยากาศเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ ($\bar{X} = 4.21$) มีการยกย่องชมเชยและให้ความดีความชอบที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.20$) และ ความเป็นกัลยาณมิตร ($\bar{X} = 4.19$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ความเป็นธรรมและโปร่งใส ($\bar{X} = 3.96$)

2.2 ด้านองค์การแบบมีส่วนร่วม พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารเครือข่ายด้านองค์การแบบมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีการจัดองค์การแบบเครือข่ายโรงเรียน ($\bar{X} = 4.35$) บริหารงานอย่างเป็นเอกภาพ ($\bar{X} = 4.19$) และการบริหารจัดการงานต่างๆในรูปคณะกรรมการตามเป้าหมายที่กำหนด ($\bar{X} = 4.17$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สมาชิกในเครือข่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเครือข่าย ($\bar{X} = 4.04$)

2.3 ด้านภาวะผู้นำของผู้ประสานงานเครือข่ายโรงเรียน พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารเครือข่ายด้านภาวะผู้นำของผู้ประสานงานเครือข่ายโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้ประสานงานเครือข่ายมีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการงานของเครือข่ายอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.30$) ผู้ประสานงานเครือข่ายมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{X} = 4.23$) และผู้ประสานงานเครือข่ายมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ($\bar{X} = 4.20$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้ประสานงานเครือข่ายเป็นแกนนำในการประสานงานที่เข้มแข็ง ($\bar{X} = 4.06$)

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายและกิจกรรมที่ทำร่วมกัน พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารเครือข่ายด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายและกิจกรรมที่ทำร่วมกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย

สูงสุดเรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ สมาชิกเครือข่ายร่วมดำเนินการกิจกรรมด้านนันทนาการ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ดนตรี กีฬา ลูกเสือ-ยุวกาชาด ชมรมต่างๆ ($\bar{X}=4.33$) สมาชิกเครือข่ายร่วมดำเนินการกิจกรรมด้านวิชาการ เช่น การอบรม สัมมนา ศึกษา ดูงาน ($\bar{X}=4.09$) และสมาชิกเครือข่ายร่วมดำเนินการกิจกรรมด้านการบริหารจัดการ เช่น การจัดทำสารสนเทศ การวางแผน ยุทธศาสตร์ ($\bar{X}=4.07$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สมาชิกเครือข่ายร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาเครือข่าย ($\bar{X}=3.66$)

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนที่ 43 สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติงาน พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกันก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนที่ 43 สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนที่ 43 สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนที่ 43 สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำของผู้ประสานงานเครือข่าย มากที่สุด ในลำดับถัดมา ได้แก่ ด้านองค์กรแบบมีส่วนร่วม ด้านบรรยากาศเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม ส่วนด้านที่ได้รับการประเมินน้อยที่สุดได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายและกิจกรรมที่ทำร่วมกัน จะเห็นได้ว่า ด้านภาวะผู้นำของผู้ประสานงานเครือข่ายมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอันเนื่องมาจากผู้บริหารมีประสบการณ์ในการบริหารงานมาเป็นเวลาหลายปี ให้ความสำคัญกับการบริหารงาน มีความเข้าใจในบริบทของโรงเรียนเครือข่ายเป็นอย่างดี ทำให้มีความสามารถในการบริหารเครือข่าย โดยจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้สมาชิกในเครือข่ายมีส่วนร่วมกันการดำเนินการตามหลักการของการทำงานแบบเครือข่ายความร่วมมือของกระทรวงศึกษาธิการ ที่พูดถึงแนวทางเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานว่า ผู้บริหารมีหน้าที่ในการเป็นผู้อำนวยการความสะดวกรให้กับสมาชิกในเครือข่าย มีการรับฟังและตีพิมพ์ผลงานของสมาชิก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

1.1 ด้านบรรยากาศเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม พบว่า ครูมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการบริหารเครือข่ายมีความเข้มแข็งทางการบริหารงานเครือข่ายตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเครือข่ายของสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนภายในเครือข่ายมีกิจกรรมที่ทำร่วมกันมาก มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเป็นกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมี 4 โรงเรียน ทำให้มีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน ทำให้เกิดบรรยากาศแบบกัลยาณมิตร ซึ่งมีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานครที่ให้อำนาจจัดตั้งเครือข่ายโรงเรียน เพื่อต้องการเน้นกระบวนการทำงานในลักษณะรวมกลุ่มโรงเรียน เพื่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์ ร่วมกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ ร่วมกันวางแผน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับผลประโยชน์ เน้นการเติมเต็มให้แก่กัน โดยโรงเรียนใดมีจุดแข็งในด้านใดก็มีการเผยแพร่วิธีการดำเนินงานหรือกลยุทธ์ให้แก่โรงเรียนอื่นในเครือข่าย ทำให้โรงเรียนในเครือข่ายเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาซึ่งกันได้ (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2550) และสอดคล้องกับ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) ได้กล่าวหลักการสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า คือการสร้างบรรยากาศในการทำงานแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วม การตัดสินใจและรับผิดชอบ

1.2 ด้านองค์การแบบมีส่วนร่วม พบว่า ครูมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ในการมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่ายได้มีการจัดบุคคลเข้ารับตำแหน่งในการบริหาร โดยมีผู้อำนวยการสถานศึกษาเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ โดยมีความเป็นเอกภาพเนื่องจากตำแหน่งผู้ประสานงานเครือข่ายจะถูกแต่งตั้งโดยการได้การยอมรับถึงความเหมาะสมจากสมาชิก ในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันในเครือข่ายจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานและแจ้งสมาชิกในเครือข่ายอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ ประภาพรณ รักเลี้ยง (2556) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า เป็นการบริหารงานที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมตามความเหมาะสมต่อการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมสนับสนุน ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมรับผิดชอบผลงานที่ออกมารวมภาคภูมิใจในผลงานรางวัลที่เกิดจากการร่วมกันปฏิบัติงานหรือรับข้อตำหนิที่เกิดขึ้น นั่นคือร่วมรับทั้งผิดและชอบ และสอดคล้องกับ ฉลาด จันทรสุมบัติ (2554) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่การศึกษาแก้ปัญหา การวางแผน ดำเนินการการตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาและการประเมินร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการยึดหลักการมีส่วนร่วม คือ หลักการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับผิดชอบ

1.3 ด้านภาวะผู้นำของผู้ประสานงานเครือข่ายโรงเรียน พบว่า ครูมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ประสานงานเครือข่ายเป็นผู้ที่มีความสำคัญยิ่งในการบริหารเครือข่าย จะช่วยให้การขับเคลื่อนเครือข่ายไปในทิศทางที่ตั้งเป้าหมายไว้ และผู้นำต้องทักษะภาวะผู้นำ มีความรู้ความสามารถ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความมุ่งมั่น รักงาน มีความรับผิดชอบ และมีทักษะการสื่อสารที่ดี กับสมาชิก จนสมาชิกให้การยอมรับ เป็นผู้ประสานผลประโยชน์ระหว่างสมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเฮ้าส์ (House, 1974) ที่ว่าผู้นำที่สามารถทำให้เกิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือผู้นำที่มีพฤติกรรม ดังต่อไปนี้ มีการแบ่งปันข่าวสารข้อมูลกับผู้มีส่วนร่วมในการทำงาน เอาใจใส่กับความคิดเห็นต่างๆรวมทั้งข้อเท็จจริงและความรู้สึกของผู้ร่วมงานที่ไม่ค่อยแสดงออก ช่วยเหลือผู้ปฏิบัติงานในการสื่อสารกับคนอื่น กระตุ้นให้มีการเสนอแนวทางเลือกต่างๆ ไม่ตัดสินใจด้วยระบบเดิมๆที่ซ้ำซาก ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของวิจิตรภรณ์ โตแก้ว (2558) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหาร การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ด้านการบังคับบัญชาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้นำมีวิสัยทัศน์ที่ดีและกว้างไกลเกี่ยวกับงานและมีการบริหารงานโดยการวางแผนงาน กล้าตัดสินใจและกล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงาน

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายและกิจกรรมที่ทำร่วมกัน พบว่า ครูมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เครือข่ายโรงเรียนเน้นการทำงานเป็นทีม มีกิจกรรมที่ต้องดำเนินงานร่วมกัน มีการแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกได้แสดงบทบาทตามความสามารถและศักยภาพของตน มีการพึ่งพิงกันด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุน กำลังคน สถานที่ ซึ่งมีความสอดคล้องตรงกับฉลาด จันทรสมบัติ (2555) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่การศึกษาแก้ปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาและการประเมินร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการยึดหลักการมีส่วนร่วม คือ หลักการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับผิดชอบ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนที่ 43 สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิมัธยมศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนที่ 43 สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ประสานงานเครือข่ายและสมาชิกในเครือข่ายให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานภายในเครือข่าย โดยผู้ประสานงานเครือข่ายเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีสิทธิได้รับการเข้า

ร่วมการอบรมสัมมนา อย่างเท่าเทียมกันทั้งชายและหญิง การพัฒนาบุคลากรเน้นในเรื่องความรู้ความสามารถสมรรถนะส่วนบุคคลมากกว่าวุฒิการศึกษา จึงทำให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนที่ 43 สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนที่ 43 สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกรุงเทพมหานคร มีการกำหนดขอบเขตหน้าที่การปฏิบัติงานของสมาชิกในเครือข่ายอย่างชัดเจนทั้งตำแหน่งผู้ประสานงานเครือข่าย สมาชิกที่มาจากผู้บริหารโรงเรียน หน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของเครือข่ายที่ส่วนใหญ่มักถูกกำหนดมาจากสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร แล้วนั้น จะมีการมอบหมายงานให้ตรงตามประสบการณ์ของครูแต่ละคน และครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่าได้ช่วยชี้แนะ ให้กับครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ส่งผลให้ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนที่ 43 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สิริพร ตันตียมมาศ (2550) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการนำเสนอรูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีองค์ประกอบหลัก 8 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านกิจกรรมที่ทำร่วมกัน 2) ด้านการใช้เทคโนโลยี 3) ด้านทักษะภาวะผู้นำ 4) ด้านผู้นำเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม 5) ด้านการติดต่อสื่อสารแบบมีส่วนร่วม 6) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก 7) องค์การแบบมีส่วนร่วม และ 8) การสร้างบรรยากาศแบบมีส่วนร่วม สรุปได้ว่ารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพเครือข่าย และส่งผลให้พัฒนาคุณภาพการศึกษาสมาชิกทุกคนในเครือข่ายจึงเห็นตรงกันว่ารูปแบบของการบริหารเครือข่ายที่เป็นอยู่มีความเหมาะสมและสามารถช่วยพัฒนาโรงเรียนของตนเองได้ จึงมีความคิดเห็นสอดคล้องกันแบบไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ ผู้ประสานงานเครือข่ายควรมีการแจ้งขั้นตอนและผลการดำเนินงานต่างๆ ให้สมาชิกรับทราบอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง ควรมีการตั้งการคณะกรรมการที่เข้ามามีส่วนร่วมในดำเนินงาน และส่งเสริมให้มีการประชุม มีการกำหนดเวลาประชุมล่วงหน้าอย่างน้อย 2-3 เดือน เพื่อร่วมกัน

กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเครือข่าย และผู้บริหารต้องมีการประชาสัมพันธ์นโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัดที่แจ้งมาให้กับโรงเรียนภายในเครือข่ายรับทราบ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนทั้งหมดในสำนักงานเขตหนองจอก (8 เครือข่าย) หรือทั้งหมดในสังกัดกรุงเทพมหานคร (80 เครือข่าย) เพื่อสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย

เอกสารอ้างอิง (References)

ฉลาด จันทรสุมบัติ. (2553). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น.

วารสารการบริหารและการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่2(ฉบับที่3) เล่มหน้า : 45-78.

_____ (2555). การจัดการเครือข่าย:กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา. วารสารการบริหารและการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่4(ฉบับที่1) เล่มหน้า :192-207.

ประภาพรณ รักเลี้ยง (2556). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ. กรุงเทพฯ:บุ๊ค พอยท์

วิจิตราภรณ์ โตแก้ว (2558). การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกำแพง จังหวัดกาญจนบุรี. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

สิริพร ตันตียมาศ. (2550). รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล สังกัดกรุงเทพมหานคร ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา.สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560-2563). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2555). แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ20ปี (พ.ศ. 2556-2575). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- หน่วยศึกษานิเทศก์. (2547). **การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา : ระบบเครือข่ายโรงเรียน กรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- หน่วยศึกษานิเทศก์. (2547). **สรุปผลการประเมินเครือข่ายโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 2549**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- Cohen, Louis. ; Manion, Lawrence; & Morrison Keith. (2011). **Research methods in education** 7th ed. Routledge. New York.
- House, R. J., & Mitchell, T. R. (1974). **Path-goal theory of leadership**. Journal of Contemporary Business, 4, 81–97.

Translated Thai References

- Chantasombat,C.(2010).**Community Participation in Educational Management for Local Development**. Journal of Educational Administration and Supervision Faculty of Education Mahasarakrm university Year 2 (Version 3) Page number: 45-78.
- _____ . (2012). **Network Management: Important Strategies for Success of Educational Reform**. Journal of Educational Administration and Supervision Faculty of Education Mahasarakrm university Year 4 (Version 1) Pages: 192-207.
- Educational Supervisor Unit, Bureau of Education Bangkok. The quality development of educational management: school network system Bangkok. Chum Printing Community, Agricultural Cooperative of Thailand Limited, 2004.
- Educational Supervisor Unit, **School network evaluation summary**. Bangkok. Chum Printing Community, Agricultural Cooperative of Thailand Limited, 2004.
- Mettkarutachit,M. (2010). **Educational Management with Participation: People, Local Administrative Organization and Government**. Bangkok: Bookpoint Office of Education Bangkok. (2012). **The 20-year Bangkok Development Plan (2013-2032)**. Bangkok. Printing Agriculture Cooperatives of Thailand.

- Office of Educational Strategy. Office of Education Bangkok. (2016). **Bangkok Basic Education Development Plan No.2(2017-2020)**. Bangkok. Printing Agriculture Cooperatives of Thailand.
- Rakliang,P. (2013). **Principles of educational administration theory and practice**. Graduate School, Phitsanulok University.
- Tantiyama,S. (2007). **An effective model of participatory school network management**. Bangkok Doctor of Philosophy, Doctor of Philosophy The field of educational administration College Silpakorn University.
- Tokaew,W. (2015). **Participation of network partners in the management of informal and informal education at Tha Muang District Karnchanaburi**. Independent Study, Master of Education The field of educational administration Kanchanaburi Rajabhat University.